

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Sağlık Bakanı Fahrettin KOCA** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ayten KORDU
Tunceli Milletvekili

Doğuştan gelen ve genellikle yaşamın ilk yıllarında fark edilen, karmaşık bir nöro-gelişimsel farklılık olarak tanımlanan otizm 1985 yılında her 2.500 çocuktan 1'inde görülürken, son araştırmalara göre bugün her 36 çocuktan 1'inde görülmektedir. Son yıllarda dünyada otizmin bilinmesine ve farkındalık yaratılmasına dair önemli ilerlemeler kaydedilmiş olsa da otizmlili bireyler temel hak ve özgürlüklerine erişimlerinde sosyal ve çevresel engellerle karşı karşıya kalmaya devam ediyorlar.

Özellikle son yıllarda otizm, down sendromu ve diğer gelişimsel bozukluklarının yaygınlığının gittikçe arttığı, bu durumların pek çok ailenin ve bireylerin yaşamlarını doğrudan etkilediği, söz konusu bireylere ve ailelerine ilişkin sağlık, eğitim, sosyal yaşama katılım, sosyal haklar ve iş yaşamında önemli sorunların ve eksikliklerin bulunduğu ve bunların sonucu bu bireylerin aşılması zor güçlüklerle karşılaşmaktadırlar.

Engelsiz yaşam merkezleri ve okulların nicelik olarak yeterli olmadığı bu kurumlarda çalışanların önemli bir kısmının yeterli eğitim düzeyinde ve tecrübeye de sahip değildir. Ayrıca bu merkezlerde çalışan eğitimci, öğretmen, psikolog, bakıcı ve benzeri personellerin özlük ve ekonomik haklarına dair eşitsizlikler ve problemlerden dolayı iş verimi ve motivasyonlarını olumsuz etkilemektedir.

Otizmin tedavisinin erken tanı ve sürekli eğitim ile mümkündür. Otizm tanısı konusunda Türkiye'de yaşanan önemli sorunlardan birinin de tanı geçerliğinin ve güvenilirliğinin artırılması ihtiyacı için ise farklı disiplinlerden profesyonellerin yer aldığı ekiplerin/merkezlerin kurulmasıdır. İlgili merkezlerde çocuk ve ergen ruh sağlığı birim sorumluluğunda pediatrist, çocuk gelişimci, psikolog, sosyal çalışmacı ve hemşireden oluşan çekirdek ekipler kurulması ve bu ekibin bir arada çalışabileceği, içerisinde aynalı gözlem odası da bulunan en az 4-5 odalı birimlerin oluşturulmasıdır. Erken tanı ile ilgili koşulların yaratılması ve bu özel bireylerin anne ve babalarını da eğitim, psikolojik destek ve sosyal hayata adaptasyonları konusunda tek elden çözüm sağlayacak kurumların devlet eliyle işleve geçirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde

büyük çoğunluğu kendini ifade edemeyen ve sürekli bakıma muhtaç, yetişkin bireylerden oluşan dezavantajlı bireyleri ile birlikte ailelerine telafisi mümkün olmayan maddi ve manevi yükler getirecektir.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından özel öğrencilerin eğitim sürecine dahil edilmesine yönelik düzenlemeler yapılmış olsa dahi aileler bu konuda ciddi zorluklarla karşılaşılıyor. Hem okul yöneticileri hem de diğer öğrencilerin aileleri bu konuda ciddi zorluklar çıkarmaktadır. Örneğin, 2019 yılında Aksaray'da bir muhtar adayı, kaynaştırma eğitimi alan bu özel çocukları 'okuldan attıracağım' diyerek mahalleden oy istiyor ve kazanıyor. Üstelik okul müdürüyle birlikte özel çocuğun okuldan alınmasını sağlıyor. Kamuoyuna yansıma da bu ve benzeri yaklaşımlar birçok yerde yaşanmaya devam etmektedir. Oysa Otizmin bilinen en önemli tedavi yöntemi sürekliliği sağlanan eğitimidir. Bu özel çocukların hayatta tutunabilmesi için erken başlayan, yoğun, kesintisiz, haftada en az kırk saat süren nitelikli eğitim almaları gerekiyor. Ancak üzülmek gerekirse koşulları uygun olan özel öğrenciler aylık 8-12 saat eğitim alabilmektedir. Özellikle Dersim gibi ulaşımı zor olan köylerde ve kırsal alanda yaşayan özel bireyler neredeyse eğitim ve sağlık hizmetine erişememektedirler. Bu özel bireylerin çoğu özel eğitim kurumların insafına bırakılmış, devlet desteği alabilmek adına belge üzerinde eğitime erişmiş gibi gösterildiği iddia edilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye’de Otizm farklılığı tanısı konulan özel bireylerin sayısı kaçtır?
- 2- Dersim il, ilçe ve köylerde Otizm farklılığı tanısı konulan özel bireylerin sayısı kaçtır? Bu bireylerden kaç düzenli sağlık hizmetinden yararlanmaktadır?
- 3- Otizm, down sendromunun erken tanısı ile ilgili bir planlamanız veya programınız var mı? Sadece bu konuda hizmet sağlayan Bakanlığınıza bağlı kaç kurum bulunmaktadır? Söz konusu kurumların illere dağılımı nedir?
- 4- Köy ve kırsal alanlarda yaşayan özel bireylerin erken tanı ve tedavileri nasıl sağlanmaktadır? Köy ve kırsalda yaşayan özel bireylerin eşit koşullarda sağlık hizmetine erişebilmelerine yönelik hangi çalışmalar yürütülmektedir? Köy ve kırsal alanlarda yaşayan özel bireylerin sayısı kaçtır?
- 5- 2024 yılı itibarıyla sağlık hizmetine erişimi olan özel bireylerin sayısı kaçtır? Bu sağlık hizmetini veren uzman personel sayısı kaçtır?
- 6- 2024 yılında sağlığa erişim talebinde bulunan özel bireylerin sayısı kaçtır? Bu talebin ne kadarı karşılanmıştır?
- 7- Özel bireylerin daha kolay sağlık raporu alabilmelerine yönelik bir çalışmanız var mı?
- 8- Bakanlığınızca özel bireylerin sağlık harcamaları için ayrılmış bir bütçe var mıdır, varsa ne kadardır?